

TAIPALSAAREN KUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

TARKASTUSLAUTAKUNTA 8.6.2021 § 32

Sisällysluettelo	
1. Tiivistelmä	2
2. Tarkastuslautakunta	3
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus	3
2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	4
2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	4
3. Vuoden 2019 arviointikertomuksen tärkeimmät huomiot ja niistä aiheutuneet toimenpiteet	5
4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi	6
4.1 Toiminnalliset tavoitteet	6
4.2 Taloudelliset tavoitteet	18
4.2.1 Käyttötalous	19
4.3 Strategiset tavoitteet	22
4.3.1 Elinvoimainen	23
4.3.2 Taloudellisesti itsenäinen	23
4.3.3 Yhteisöllinen	25
5. Muut havainnot	26
5.1 Investoinnit	26
5.2 Kuntakonserni	27
6. Yhteenveto	30
7. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	31
8. Allekirjoitukset	31

1. Tiivistelmä

Kunnan talous.

Kunnan vuosikate oli vuonna 2020 2.791.793 euroa, eli 603 euroa per asukas. Vastaavat luvut olivat vuonna 2019 1.675 miljoonaa euroa eli 359 euroa per asukas ja 2018 oli 976 000 euroa eli 207 euroa per asukas). Vuoden 2018 alijäämä oli 990 000 euroa, mutta vuonna 2019 ylijäämää kertyi 102 000 euroa. Vuoden 2020 ylijäämä oli 1.258.852 euroa.

Kunnan talouden tilanne on hyvin heikko omavaraisuusasteen ollessa 33,6 % (2019: 29,80 %) ja (2018: 27,85 %). Lainaa kunnalla oli tilinpäätöshetkellä 15,5 miljoonaa euroa eli 3340 euroa per asukas (2019: 17,5 miljoonaa euroa eli 3704 euroa per asukas) ja (2018: 17,5 miljoonaa euroa eli 3708 euroa per asukas).

Konsernilainaa oli 24,0 miljoonaa euroa eli 5183 euroa per asukas. (2019:25,8 miljoonaa euroa eli 5529 euroa per asukas).

Kunnan talousarvion toteutuminen.

Talousarvio on valtuustoon nähden bruttositova. Vuoden 2020 talousarvio vaikutti toteutuvan kokonaisuutena hyvin. Kunnan tilinpäätös 2020 oli ennakoitua parempi saaduista valtionosuuksista johtuen. Valtionosuuksien kasvu 2,1 miljoonalla kokonaissummaan 8,1 milj. vaikutti positiivisesti vuoden talousarvion toteutumaan.

Kunnan tavoitteiden toteutuminen.

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion osana toiminnalliset tavoitteet. Kullekin tavoitteelle on asetettu mittari ja tavoitetaso. Vuonna 2020 tavoitteista suurin osa toteutui. Osaan tavoitteista jäämisestä on vaikuttanut korona pandemia.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen.

Taipalsaaren kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian 20.9.2017 § 69. Uuden strategian toteuttamiseksi kunnanhallitus perusti tammikuussa 2018 tulevaisuustyöryhmän ja yhteisöllisyistyöryhmän. Lisäksi hallitus on perustanut yhtenäiskoulutyöryhmän. Työryhmien merkittävä tehtävä on valmistella kuntastrategian linjauksia. Strategia on päivitetty 2019.

Sen lisäksi kuntaan perustettiin talouden ohjausryhmä valmistelemaan keinoja talouden tasapainottamiseksi.

Kunnan työttömyysaste pysyi edellisvuoden tasolla 7,6 % kun se vuonna 2018 oli 8,0 %.

Investoinnit. Investointimenot laskivat huomattavasti vuonna 2020, nettoinvestointien ollessa 556.201 euroa.

Kuntakonserni.

Konsernin ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 1.168 815,90 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta oli 23.998 miljoonaa euroa eli 5183 euroa per asukas. Omavaraisuusaste oli 19,5 % ja siten erittäin heikko. Vuonna 2019 vastaava lukema oli 16,25 %.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Taipalsaaren kunnanhallitus hyväksyi 10.5.2016 § 101 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Toimialat ovat päivittäneet aiemmin alueensa riskienhallinnan arviointitaulukot. Suuri osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Toimiva riskienhallinta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadukkuuden varmistamista. Johtoryhmä on käsitellyt riskienhallinnan viimeiset päivitysraporttinsa ja toimittanut ne tilintarkastajalle tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä.

2. Tarkastuslautakunta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat, joiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään kuntalain 9 luvussa. Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on:

- Valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- Arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet
- Huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- Arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä, jos kunnalla on taseessaan kattamatonta alijäämää

Lisäksi kuntalain 75 § velvoittaa tarkastuslautakunnan valmistelemaan tilintarkastuskertomuksen käsittelyn valtuustolle sekä hankkimaan asianomaisen selvityksen ja kunnanhallituksen lausunnon tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Taipalsaaren kunnan tarkastussäntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Tarkastussäännössä valtuusto on lisännyt lautakunnan tehtäviin seuraavat:

- Seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- Huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
- Tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 73 §:ssä, jonka mukaan tilintarkastajien tulee hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tarkastaa kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös viimeistään toukokuun loppuun mennessä.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Valtuusto on valinnut toimikaudeksi 2017–2021 tarkastuslautakunnan, joka on vuoden 2017 ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinaiset jäsenet: Henkilökohtaiset varajäsenet:

Turo Haapamäki, pj	Häkkinen Matti
Maiju Alve, vpj	Juha Hölsä
Esa Lähteenaro	Sari Taskila 10.11.2020 saakka
	Aure Niiva 10.11.2020 alkaen
Leo Peuha	Jari Kurronen
Elina Janhunen	Erja Kittilä

Kuntalaki (71 §) edellyttää, että puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Lautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Turo Haapamäki sekä sihteerinä hallintosihteeri Piia Pouttu. Tilintarkastuksesta on vastannut BDO Audiator Oy. Vuonna 2014 vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHTT, HTM Johanna Mäkelä 1.1.–30.9.2016, JHT, HT Juha Koponen 1.10.2016- ja avustavana tarkastajana Minna Back-Helvasto. Tällä hetkellä kunnan vastuunalainen tilintarkastaja on Ulla-Maija Tuomela KHT, JHT.

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen tulee toimintakertomuksessaan esittää selvitys valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Nämä toimintakertomuksessa esitetyt tiedot ovat tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perustana.

Toimintakertomuksen lisäksi tarkastuslautakunta on arviointityössään hyödyntänyt talousarviosta, osavuosisikatsauksesta sekä tilinpäätöksestä saatuja tietoja. Tarkastuslautakunta on seurannut eri toimielimien päätöksentekoa perehtymällä niiden esityslistoihin ja pöytäkirjoihin. Tarkastuslautakunta on myös kuullut kunnanjohtaja Kari Kuuramaata, hallintojohtaja Jarkko Kohoa, tekninen johtaja Samuli Kakkoa ja sivistysjohtaja Anna-Mari Summasta.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen toimintasuunnitelman koko valtuustokaudelle. Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta toteutetaan valtuustokauden aikana jatkuvan seurannan periaatetta noudattaen eli seuranta toteutetaan jo kunkin arviointikertomuksen kohteena olevan vuoden kuluessa.

3. Vuoden 2019 arviointikertomuksen tärkeimmät huomiot ja niistä aiheutuneet toimenpiteet

Kunnan omavaraisuus ja tulevaisuus.

Taipalsaaren 2017 - 2021 strategian yhdeksi painopisteeksi on kirjattu, että Taipalsaari on taloudellisesti itsenäinen.

Painopistettä on aukikirjoitettu seuraavasti: Taipalsaari on itsenäinen kunta, joka luo edellytyksiä yhteisöjen menestykselle. Toimenpidealueiksi on kirjattu tasapainoinen talous, pitkäjänteinen investointien suunnittelu ja henkilöstövoimavarajohtaminen.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä suurimmat uhat strategiassa mainitulle itsenäisyydelle olivat edelleen kunnan omien yhtiöiden heikot taloustilanteet sekä Eksote. Eksote on tuonut kunnan talouteen, myös vuonna 2020, useita perättäisiä "pommeja", joiden todella toivoisi loppuvan pikimmiten.

Kunnan itsenäisyyden säilymisen perustana olevaan tasapainoiseen talouteen pääsy edellyttää yhä kaikilta toimielimiltä tarkkaan harkittuja ja hyvin valmisteltuja päätöksiä sekä kustannustehokkaita toimenpiteitä tulevana vuosina.

Aiempiä vuosia paremmin kunta on onnistunut virkamiesten työn vakauttamisessa, sekä keskinäisessä työnjaossa. Vuonna 2020 kaikkien vaikeuksien keskellä kunnan virkamiehet ovat pystyneet keskittymään omiin rooleihinsa kunnan johtamisessa ja päivittäisessä työnteossa. Tähän selkeästi on vaikuttanut hallintojohtajan sekä sivistysjohtajan virkojen täyttäminen, jonka ansiosta turbulenssi vähentyi. Tarkastuslautakunta esittää, että johtoryhmätyöskentelyyn panostetaan edelleen jotta johtoryhmä voi tehokkaasti keskittyä kunnan tehtävien ja strategian toteuttamiseen omalta osaltaan.

Henkilöstöohjelma.

Tarkastuslautakunta on useampana vuonna korostanut henkilöstöohjelman laatimisen tärkeyttä kunnan työntekijöiden työhyvinvoinnin ja pysyvyyden kannalta. Aiemmista arviointikertomuksista huolimatta henkilöstöohjelmaa ei ole edelleenkään laadittu. Tarkastuslautakunta on huolissaan kunnan työntekijöiden työssä jaksamisesta sekä henkilöstön ylikuormittamisesta. Varsinkin vuosi 2020 oli erittäin vaikea ja uusi tilanne kunnan työntekijöille. Uudet toimintatavat ja epävarmuus verottavat työntekijöiden henkisiä voimavaroja. Tarkastuslautakunta suosittelee tiukasti, että henkilöstöohjelman laatiminen aloitetaan välittömästi.

"Johtamisella kuntatyöpaikoilla on suuri merkitys mm. töiden sujuvuuden, tuloksellisuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin kannalta. Henkilöstö on kunnan toiminnan merkittävin menestystekijä. Kunnan johtaminen on laaja kokonaisuus, jossa poliittisen johtajuuden ja operatiivisen johtamisen tulisi kohdata. Kunnan visiosta ja strategiasta päättää kunnanvaltuusto, mutta vision toteuttamiseen kunta tarvitsee jokaisen organisaationsa jäsenen, työntekijän, panoksen." (Suomen kuntaliitto, kunnallisen henkilöstöjohtamisen käsikirja)

4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

4.1 Toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarvion osana toiminnalliset tavoitteet, joiden tehtävänä on tukea kunnan strategisia tavoitteita. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat varat talousarvion ja -suunnitelman käyttötalous- ja investointiosassa. Vuodelle 2020 asetetut toiminnalliset tavoitteet tehtäväalueittain olivat:

Hallintopalvelut:

Tavoite: Varmistetaan henkilöressurssien riittävyys/toimivuus osaamisen varmistamisella.

Mittari / toimenpide: Toimenkuvat ja TVA:t ajan tasalla

Tavoitetaso: Toimenkuvat ajan tasalla, TVA ajan tasalla, varahenkilöjärjestelmä suunniteltu esim sairauspoissaolojen varalle.

Tavoite: Kuntalaisten osallistaminen ja osallistumisen edistäminen erilaisin tavoin, sekä kunnan positiivinen näkyvyys.

Mittari / toimenpide: Kuntalaisillat (krt/vuosi), osallistuva budjetointi, some-näkyvyyden kehitys.

Tavoitetaso: Kuntalaisten osallistamisessa on monenlaisia tapoja käytössä; kuntalaisillat, osallistuva budjetointi. Positiivinen some-näkyvyys paranee.

Tavoite: Pitkäaikaistyöttömyyden hoitaminen vastaamalla Eksoten tavoitteisiin mahdollisimman hyvin, kunnan oman talousarvion puitteissa.

Mittari / toimenpide: Kunnan työmarkkinatuki-osuus <200 000 euroa/vuosi (vuonna 2018/233 332 euroa ja vuosi 2019/ 194 434 euroa/ennuste).

Tavoitetaso: Työllistämisyksikkö toimii ja sen erilaisissa tehtävissä/toimenpiteissä on keskimäärin 10 henkilöä/kk. Jos henkilöitä ei saada esim. kuntouttavaan työtoimintaan, selvitetään mahdollisuuksien rajoissa esteet yhdessä esim. Eksoten kanssa.

Tavoite: Työhyvinvointiohjelman laatiminen.

Mittari / toimenpide: Työtyytyväisyyden parantuminen (kyselyt) liikunta-aktiivisuuden parantuminen (hanke).

Tavoitetaso: Ohjelma ja tavoitteineen hyväksytty.

Tavoite: Tasapainoinen kuntatalous.

Mittari / toimenpide: Kriisikuntakriteerit.

Tavoitetaso: Kuntalain mukainen talouden tasapaino suunnittelukauden aikana.

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Toimintavuoden toimintaa oli maaliskuusta lähtien globaalin koronaepidemian johdosta poikkeusoloineen työllistävä.

• **Taulukon 1. tavoite:**

Kuntatasolla tehtäväkuvaukset ovat suurimmalta osiltaan tarkistettu. Tilikauden aikana laadittu ja valmistunut tiedonhallintamalli ohjaa tehtävänkuvausten toimintaa johtamisen ja prosessien näkökulmasta.

Aikaisempina vuosina aloitettu kuntatason tehtävien vaativuuden arviointi ja mallinnus -työ (TVA-työ) on kesken. Varahenkilöjärjestelmä on soveltuvalla tavalla käytössä. Lakimääräiset alibudjetoidut kehitysprojektit ja varahenkilöjärjestelmä eivät ole täysin yhteen sovitettavissa, koska työskentelyvahvuudessa olevan toteuttavan organisaation henkilöstömäärä on vähäinen.

Henkilöstön määrä oli tilikauden 2020 alle budjetoidun, eikä vuonna 2020 käynnistettyjä lakivelvoitteiden mukaisia tietojohtamisen hankkeita oltu täysimääräisesti asetettu tavoitteiksi tai budjetoitu.

• **Taulukon 2. tavoite:**

Viestintää on systematisoitu ja vastuutettu hallintokunnittain. Viestintäryhmä linjaa yleisesti viestintää. Hyvinvointiluotsi vastaa kunnan some-viestinnästä, muilta osin vastuu hallintokunnilla. Tiedonhallintamalli ohjaa myös viestintää. Kriisiviestinnästä vastaa kunnanjohtaja.

Henkilöstöohjelma on mainittu tarkastuslautakunnan raportissa 4.6.2020. Vuonna 2019 valmistuneita henkilöstöohjelman eri osa-alueita ja työkalut käytetään vakiintuneesti. Viestintää, toimintatapoja ja ohjeistusta aihealueeseen liittyen on tehty laajasti henkilökunnalle. Henkilöstön määrä oli tilikauden 2020 alle budjetoidun, eikä vuonna 2020 käynnistettyjä lakivelvoitteiden mukaisia tietojohtamisen hankkeita oltu täysimääräisesti asetettu tavoitteiksi tai budjetoitu.

Henkilöstöohjelmaa ja tehtävänkuvia välillisesti tukevaa tietojohtamista varten on käynnistetty 3 suurta lakisääteisten kunnan velvoitteiden hoitamiseen liittyvää tietojohtamisen kehityshanketta alkuvuoden 2020 aikana. Moderni henkilöstöohjelma on kokonaisuus, mikä rakentuu osin projekteissa kehitettäviin digitaalisiin järjestelmiin. Työhyvinvointiohjelma liittyviä kyselyitä ei korona-aikana toimintavuonna 2020 toteutettu. Työterveyshuollon yhteistyökumppani vaihtui fuusion myötä helmikuussa 2020.

Tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintamalli otettiin käyttöön 28.12.2020. Tiedonhallintamalli ohjaa kunnan toimintojen tiedon prosesseja ja johtamista. Tietojohtamisen investointihankkeista osa on valmistunut tilikauden loppuun ja osa jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka tiedonhallintalain mukaisesti. Talousraportoinnin uudet lakimääräiset tavoitteet valtionkonttorille on ollut yksi keskeinen onnistunut saavutettu tavoite.

- Taulukon 3. tavoite: Työhyvinvointiohjelman laadinta on käynnissä ja toimenpiteitä on tehty.
- Taulukon 4. tavoite: Tasapainoinen kuntatalous

Kuntatalouden tunnusluvut ovat parantuneet toteutuneen ylijäämän johdosta. Vanha kumulatiivinen alijäämä on poistunut toteutuneella tarkastelujakson lopulla.

Tasapainotusohjelman 2019 -tavoitteet kuntatasolla oli aseteltu talousarviossa 50%:sti velvoitteeksi. Kunnanvaltuuston seminaarissa kesällä 2020 linjattiin nollatulostavoitetasot toimintavuosille.

Hallintopalveluille asetetut tasapainotusohjelman 2019 -tavoitteet:

Kunnan talouden tasapainotusohjelman 2019 -vaatimus hallintopalveluiden säästöille olivat kokonaisuudessa noin 5 % per jokainen vuosi lisäsäästöä toimintakuluihin pysyväksi säästökäsi eivät ole realistisia kunnan lakimääräisten velvoitteiden kasvun, toimintaympäristön muutoksien sekä asetettuihin toiminnallisiin lisätavoitteisiin nähden.

Kunnan tuloslaskelmaan vuosittainen taseessa jo useamman vuoden purettu ja tuloutettu tilinpäätös siirtoma poistoeron muutosta 92.734 euroa, mikä parantaa tulosta vielä useamman vuoden ajan. Vanhojen investointivarausten purkamisen on seurausta menneiden vuosien toteutumattomien investointivarausten purkamisesta, ja tätä kautta oman pääoman parantumisesta ja liian alijäämän osoittamisen poistamisesta.

- Taulukon 5. tavoite: Työllistäminen

Työllistämisyksikkö saavutti toiminnalliset tavoitteensa aktiivitoimenpiteiden osalta. Vuonna 2020 aktiivitoimenpiteissä oli 52 henkilöä, joista kunnalle työllistynyt 17 henkilöä ja avoimille työmarkkinoille 10 henkilöä. Koronan seurauksena työttömyys kasvoi voimakkaasti Taipalsaarella työttömyysprosentin käydessä pahimmillaan yli 15 prosentin. Työmarkkinatuen kuntaosuudessa ei näin ollen päästy tavoitteeseen. Kunta-osuus oli 241.901,88 euroa.

Hallintopalvelut TA2020 oli tehty TA2019 nähden 133 t€ alhaisemmaksi säästösyistä. Vuonna 2019 Hallintopalvelut säästi jo 158 t€ toimintavuonna 2019 ko. vuoden talousarvioon nähden ja 190 tuhatta euroa TOT2018 nähden.

Koko kunnan tasolla toteutuneet henkilöstökulut ovat noin 130 tuhatta euroa korkeammat kuin toimintavuonna 2019. Henkilöstön määrä on 8 enemmän edelliseen vuoteen koko kunnan tasolla.

Tukipalvelut:

Ei toimintaa ja kirjanpidollisia tapahtumia tilikauden aikana.

Kehittämispalvelut:

Tavoite: Strategian toimeenpano-ohjelman laatiminen.

Mittari / toimenpide: Hyväksytty alkuvuodesta 2020.

Tavoitetaso: Konkreettisia toimenpiteitä strategian painopisteiden mukaan.

Tavoite: Kirkonkylän- Saimaanharju- Konstu- Ketveleen alueen yleiskaavoitus alkanut.

Mittari / toimenpide: Kaavoitus valmistelussa.

Tavoitetaso: Strateginen yleiskaava valmistuu 2021–2022.

Tavoite: Elinkeinojen edistäminen.

Mittari / toimenpide: Uusien yritysten nettoperustanta, kpl. Työpaikkaomavaraisuuden positiivinen kehitys.

Tavoitetaso: Hyvä yhteistyö ja yhteistyö yrittäjäjärjestön ja eri sidosryhmien kanssa tuo kuntaan uutta yrittäjyyttä.

Tavoite: Taipoloksen alueen kehittäminen.

Mittari / toimenpide: Kaavoitus saatu päätökseen.

Tavoitetaso: Alueen kaavoitus mahdollistaa kiinteistössä monipuolisen yritystoiminnan.

Tavoite: Kutilan kanava- hankkeen rahoituksesta saatu päätökset.

Mittari / toimenpide: Kuntien rahoitusosuus 1/3- osa hankkeen kokonaiskustannuksista.

Tavoitetaso: Kanava-alueen maanomistus ja valtiovallan rahoitusosuus varmistettu.

Tavoite: Sarviniemen alueen kehittäminen yhteistyössä maakuntaliiton, puolustusvoimien ja virkistysaluesäätiön kanssa.

Mittari / toimenpide: Alueen rakennelmat lopputarkastettu ja otettu käyttöön.

Tavoitetaso: Alueen fasilitetit rakennettu suunnitelmien mukaisesti.

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Konserniohje tulee hyväksyttäväksi vuoden loppuun mennessä, toteutunut.

Green Energy Network (ent. Green Energy Showroom GES) toimii yhteistyöverkostona.

Strategian toimeenpano viety hallintokuntakohtaisiin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Erillistä ohjelmaa ei laadittu.

Yleiskaavoitus on alkanut suunnitellusti ja kaavoituksen ohjausryhmänä on kaavoitustoimikunta teknisen toimen alla.

Kunnalla on yhteistyösopimus ProAgrian kanssa. Yritystapaamisia on järjestetty yhteistyössä Leader-toimijoiden ja yrittäjäjärjestön kanssa. Yrittäjäjärjestön kanssa on sovittu keskeisimmät kehittämistavoitteet ja säännöllinen kokoontuminen. Yritysten nettoperustannasta ei saada ajantasaista tietoa tällä hetkellä. Asia on työn alla. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on todella alhainen (38,2 %), ollen kunnista kaikkein alhaisin, joten yritystoiminnan edellytysten parantamisessa riittää työsarkaa.

Taipoloksen alueen kehittäminen on otettu osaksi Konstun alueen kaavoitusta.

Kutilan kanavahankkeen investoinnista tehty Lappeenrannan kanssa yhtenevät päätökset. Valtion rahoitusosuuden varmistaminen siirtyy vuodelle 2021. Kokonaisuudessaan asia on edennyt myönteisesti. Sarviniemen alueen ensimmäisen vaiheen kehittämistyö on saatu päätökseen. Toisessa vaiheessa alueelle rakennetaan sauna matkailijoiden käyttöön. Lisäksi suunnitelmissa on kunnan laitureiden kunnostusta ja parantamista alueen kehittämiseksi vuonna 2021

Sosiaali- ja kehittämisspalvelut:

Tavoite: Palvelusopimuksen toteutus.

Mittari /toimenpide: Talousraamissa pysyminen.

Tavoitetaso: Palvelusopimuksen palvelutaso.

Tavoite: Toimiva yhteistyö Eksoten kanssa palvelujen toteuttamisessa.

Mittari /toimenpide: Talouden ja toiminnan säännöllinen raportointi.

Tavoitetaso: Talouden ja toiminnan raportit ajantasaisia.

Tavoite: Hyvinvoinnin edistämisen organisaation toimivuus.

Mittari /toimenpide: Kunnan hyvinvoinnin koordinointi täsmennetty.

Tavoitetaso: Hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet ja vastuut toimivat.

Tavoite: Hyvinvoinnin edistämisen organisoinnin toimivuus.

Mittari /toimenpide: Strategian toimeenpano-ohjelmassa on nimetty selkeät hyvinvoinnin edistämisen painopisteet.

Tavoitetaso: Strategia ohjaa suunnitelmallisesti hyvinvoinnin edistämisen käytännön toimenpiteitä.

Tavoite: Sähköinen hyvinvointikertomus ja sen hyödyntäminen on osa toiminnan ja talouden suunnittelua.

Mittari /toimenpide: TEAviisari.

Tavoitetaso: Sähköinen hyvinvointikertomus on käytössä ja työkalua hyödynnetään terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen toimenpiteitä nimettäessä kaikilla toimialoilla.

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Eksoten kuntakohtaiset palvelusopimukset ei ehtinyt valmistua ennen tilikauden päättymistä.

Yhteistyön kehittämistä jatkettiin eri foorumeilla.

Talousarvioon on kuluvalle vuodelle varattu 15,200 milj. euroa Eksoten maksuosuuksiin. Palvelusopimuksen mukainen laskutus perustuu 14,649 milj. euroon. Vuosi ei toteutunut suunnitellun mukaisesti. Syynä koronan ovat aiheuttamat lisäkulut ja palkka-ratkaisun aiheuttama kustannuserä.

Eksoten talouden seuranta ja raportointi on ajantasaista normaalin toiminnan osalta.

Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja vastuut ovat vahvistettu sähköisessä hyvinvointisuunnitelmassa ja sitä seurataan säännöllisesti, sekä hyödynnetään osana talouden ja toiminnan suunnittelua.

Sivistyspalveluiden hallinto:

Tavoite: Tehtäväalueiden perus työn tukeminen ja kehittäminen. Kehityskeskustelu / työntekijä. Ammatillinen kehittyminen.

Tavoite / Mittari: Toteutuneet kehityskeskustelut ja täydennyskoulutussuunnitelma.

Toteuma: Toteutunut.

Tavoite: Yläkoululaisten myönteinen suhtautuminen kouluruokailuun.

Tavoite / mittari: Asiakastyytyväisyyskysely, kyselyn tuloksen keskiarvo 7,2 (v 2018 alle 7).

Toteuma: Toteutunut. Kaikkien kysymysten keskiarvo kaikkien oppilaiden osalta oli 8,0.

Tavoite: Henkilöstön hyvä työmotivaatio ja sitoutuminen, ei kasvua sairaspöissaoloissa.

Tavoite / mittari: Hyvinvointiprofiilin tulokset, poissaolomäärät.

Toteuma: Ei toteutunut.

Perusopetus:

Tavoite: Oppilasarvioinnin ja työskentelytapojen kehittäminen.

Tavoite / mittari: Monipuolisuus ja yhdenvertaisuus oppilasarvioinnissa. Vaihtelevat ja innostavat työskentelytavat.

Toteuma: Toteutunut. Oppilasarviointia ja työskentelytapoja kehitettiin paljon erityisesti etäopetusajan vuoksi (korona).

Tavoite: Henkilöstön hyvä työmotivaatio ja sitoutuminen, ei kasvua sairaspöissaoloissa. Ammatillinen kehittyminen.

Tavoite / mittari: Hyvinvointiprofiilin tulokset, poissaolomäärät. Toteutuneet kehityskeskustelut. Täydennyskoulutussuunnitelma.

Toteuma: Toteutunut osin. Kaikki kehityskeskustelut toteutettiin kevään 2020 aikana. Samalla käytiin läpi henkilöstön ammatilliseen kehittymiseen liittyvät tavoitteet. Koronan vuoksi henkilöstön koulutusmäärät eivät olleet kovin suuret (mm. useita koulutuksia peruttiin). Vuonna 2020 ei järjestetty hyvinvointiprofiilia.

Tavoite: Palveluverkkouudistuksen läpivieminen suunnitellusti. Toimivat organisaatiot, tyytyväiset palvelukäyttäjät.

Tavoite / mittari: Toimivuuden ja tyytyväisyyden mittaaminen (kyselyt eri kohderyhmille).

Toteuma: Toteutunut osin. Saimaanharjun ja Kirkonkylän kouluja koskeva palveluverkko-uudistus toimeenpantiin syyslukukauden 2020 alusta. Jotta muutoksen toimivuudesta ja tyytyväisyydestä saataisiin pidempi käyttökokemus, päätettiin kyselyt siirtää kevätlukukaudelle 2021.

Varhaiskasvatus:

Tavoite: Lapsiryhmien käyttöasteen parantaminen.

Mittari /toimenpiteet: Käyttöaste vähintään 90 %, seuranta kuukausittain.

Toteuma: Ei toteutunut. Satulaivan päiväkodin ka käyttöaste koko vuoden osalta oli 63 %. Koronan vaikutus näkyi etenkin alkuvuonna palvelun käytössä. Maalis-toukokuussa 2020 käyttöaste oli vain 49 %.

Tavoite: Onnistunut päiväkotien yhdistyminen.

Mittari / toimenpiteet: Henkilöstökysely. Kyselyn tulosten keskiarvo 4 (1-5).

Toteuma: Toteutunut osin. Päiväkodin henkilöstölle järjestettiin keväällä 2020 työhyvinvointiin liittyvä kysely, mistä selvisi, että päiväkotien yhdistyminen on vielä vaiheessa.

Tavoite: Henkilöstön lomasuunnittelun tehostaminen, lomat 90% koulun loma-aikoina.

Mittari / toimenpiteet: Lomat 90% koulun loma-aikoina.

Toteuma: Ei toteutunut. Koulujen loma-aikoina myönnettiin n.78 % lomista. Koronatilanteen aktivoituessa lomiamyönnettiin myös huhti-toukokuussa.

Kulttuuri- ja vapaa-aika:

Kirjasto:

Tavoite: Omatoimikirjaston vakiinnuttaminen.

Mittari / toimenpiteet: Omatoimikirjaston asiakaskäynnit. Lappeenrannan omatoimikirjastojen keskiarvo.

Toteuma: Asiakaskäyntien vertailua ei voitu toteuttaa.

Tavoite: Lastenkirjastotyön toteutus vuosikellokalenterin mukaisesti, 2 h / ryhmä / lv.

Mittari / toimenpiteet: toteutuneet tunnit / ryhmä / lukuvuosi.

Toteuma: Ei toteutunut.

Nuorisotoimi:

Tavoite: Perusnuorisotyön tavoitettavuuden ja laadun varmistaminen sekä kehittäminen, Nuorisotilan aukiolot, 5 kertaa / vko, koulujen lukuvuoden aikana.
400 käyntikertaa/kkNuoret/sidosryhmät tyytyväisiä nuorisotyöhön

Mittari / toimenpiteet: Nuorisotilan aukiolo. Nuorisotalon käyntikerrat, (Logbook), palautekyselyt

Toteuma: Tavoitteet toteutuivat nuorisotalon aukiolojen osalta myös poikkeusaikana, jolloin toteutettiin virtuaalinuorisotalotyötä.

Käyntikerrat toteutuivat tammi-maalikuussa sekä elo-marraskuussa.

Maakunnallisen nuorisotyön kehittämishankkeen kevätkyselyssä nuorisotyöhön Taipalsaarella oltiin tyytyväisiä: eri toiminnot saivat arviot 3-4,5 (as-teikko 1-5).

Tavoite: Etsivä nuorisotyön tarjoaman palvelun laadun kehittäminen. Nuoret tyytyväisiä laatuun.

Mittari / toimenpiteet: Sovari-mittari.

Toteuma: Sovari-mittarilla saatujen tulosten mukaan nuoret olivat tyytyväisiä etsivän nuorisotyön tarjoamaan palveluun ja tukeen.

Tavoite: Koulunuorisotyön kehittäminen. 4h/vko lukuvuoden aikana.

Mittari / toimenpiteet: Nuorisopalveluiden järjestämisen toiminnan määrä koulupäivien aikana.

Toteuma: Poikkeuksellinen vuosi hankaloitti koulunuorisotyön toteuttamista mutta kehitystyö ja toiminnan suunnittelu saatiin hyvin käyntiin.

Liikunta ja vapaa-aika:

Tavoite: Ennaltaehkäisevien hyvinvointi- ja kulttuuri palveluiden tarjoaminen. Vuoden 2020 määrä / asiakastyytyväisyys.

Mittari / toimenpiteet: tapahtuma / liikuntatilojen varausaste / harrastajamäärät / asiakaskysely.

Toteuma: Asiakaskysely toteutettiin ja palveluihin oltiin pääosin tyytyväisiä.

Teknisten palveluiden hallinto:

Hallinto: Tekninen johtaja tilivelvollinen.

Suunniteltuja hankkeita vuodelle 2020 vietiin eteenpäin. Pappilanniemen venesataman rakentamista suunniteltiin ja investointi vuodelta 2020 hylättiin kohonneiden kustannusten vuoksi. Toteutus siirrettiin vuodelle 2021. Saimaanharjulle suunniteltiin frisbeegolfrata, joka toteutetaan käyttökuntoon 2021.

Taipalsaaren kunnan kouluverkkopäätöksen tuomat muutostyöt ja muutot suoritettiin Saimaanharjun koululla ja Kirkonkylän koululla. Saimaanharjun yhtenäiskoulun tiloissa suoritettiin muutostöitä palvelemaan yläkoululaisten käyttöä. Kirkonkylän koululla suoritettiin pienimuotoisia muutostöitä alakouluikäisten ja esikoulun käyttöön, sekä piha-alueella suoritettiin muutostöitä. Painopistealueina 2020-2022 on ollut määriteltynä hankintamenettelyyn panostaminen ja hankintaohjeistuksen luominen. Hankintaohjeistuksen laadinta aloitettiin ja ohjeistus on pitkälti tätä kirjoittaessa valmiina. Tavoitteena valmistumisen suhteen on 2021 aikana.

Kiinteistöhuollon ja siivouspalveluiden osalta tehtiin selvitystä toimintojen ulkoistamiseksi. Selvitysten perusteella toiminnot päätettiin pitää kunnan omana toimintana ja selvitykset lopetettiin.

Ympäristötoimi ja palo- ja pelastustoimi:

Ympäristötoimen toimintakulut ja yhteistoimintamenot olivat sopimusten ja talousarvion mukaiset. Palo- ja pelastustoimen toimintakulut ylittyivät palkkakulujen takia noin 40.000 euroa.

Jätehuolto:

EKJH kehitti toimintaansa kunnan jäteasemalla. Asema sai asfalttipinnoitukset ja aitaukset ja alue tulee jatkossa pysymään siistinä. Imatran jätelautakunta ohjaa EKJH:n toimintaa.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: Palvelut toteutetaan kokonaistaloudellisesti valtuuston asettamien määrärahojen puitteissa.

Toteuma: Toteutunut pääosin.

Koulujen remonttimäärärahat ylittyivät, ja siirtoja toisilta investoinneilta jouduttiin siirtämään kouluille. Kokonaisinvestointikustannukset kuitenkin alitettiin.

Tavoite: Vaihtoehtoisten energiatuotantotapojen selvittäminen kunnan kohteisiin ja CO₂ – päästöjen alentaminen

Toteuma: Vehkakaipaleen koululle on suunniteltu maalämpöjärjestelmällä lämmittäminen. Palolaitoksella ei ole vielä toteutettu tarkempaa tutkimusta öljystä luopumiseen. Muut kunnan kohteet lämmitetään hakkeella tuotetulla energialla.

Kunnan kohteisiin on suunniteltu aurinkokeräimet sähköntuotantoon.

CO₂ – päästöt vähenevät merkittävästi kunnan kohteissa (n. 10 000 m³) uuden hakevoimalan käyttöönoton jälkeen.

Kaavoitus:

Konstunrannan asemakaava käynnistettiin uudelleen ja tarkastelualueetta laajennettiin vanhan sairaalan alueelle.

Taajamayleiskaavan luonnosvaihdetta valmisteltiin. Kaavan lopullinen hyväksyntä lienee vuonna 2022.

Jänkäsalon ja Kattelusaaren yleiskaavaluonnosta valmisteltiin.

Satama-alueen ja Jauhialantien asemakaavat valmistuivat.

Pienempiä kaavahankkeita on viety eteenpäin suunnitelmallisesti.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: Maapoliittisen ohjelman laatiminen

Toteuma: Toteutunut.

Toiminnallinen tavoite: Olemassa olevien yleiskaavojen pienet teknisluonteiset päivitykset.

Toteuma: Toteutunut

Tavoite: Konstunrannan kaava-alueen lopullinen hyväksyntä

Toteuma: Ei toteutunut

Rakennusvalvonta ja lupapalvelut:

Kiinteistötietojen tarkastushankkeen maasto käyntejä on jatkettu. Maasto käynneistä on suoritettu noin 78 %.

Lupahakemuksia on saapunut vuoden 2020 aikana 214 kpl. Vuoden 2020 aikana on myönnetty rakennuslupa seitsemän uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentamiseen. Vuoden 2020 aikana on myönnetty kaksi rakennuslupaa vapaa-ajan asuinrakennuksen käyttötarkoituksen muuttamiseksi vakituisiksi asuinrakennukseksi.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: 75 % lupahakemuksista saapuu sähköisesti rakennusvalvontaan

Toteuma: Lupahakemuksista saapunut sähköisesti n.59 %. Ei toteutunut

Tavoite: Rakennuslupien käsittelyaika 1 kk

Toteuma: Pääosin toteutunut. Kausittaista poikkeamaa käsittelyajoissa.

Tavoite: Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen v.2020 aikana

Toteuma: Ei toteutunut.

Tavoite: Rakennusjärjestyksen päivitys

Toteuma: Ei toteutunut

Liikenneväylät:

Vuoden 2020 aikana päällystettiin Kirjolohentien alkupää Saimaanharjulla, sekä Konstunkaaren alkupää ja Taljatie Konstussa. Muita pienimuotoisia päällystyksiä suoritettiin eri puolilla kunnan alueella.

Talvikunnossapidot kilpailutettiin seuraavalle 2+2 kaudelle.

Yksityistieavustus sisältää avustuksen teiden kunnossapitoon, perusparannuksiin ja Jänkäsalon lossille. Yksityistieavustukset kunnossapitoon on maksettu tiekunnille vuosittain.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: Liikenneverkoston kuntotason parantaminen ja vuosittaisen investointiosan mukaisesti.

Toteuma: Toteutunut.

Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet:

Saimaanharjun koulun ja Kirkonkylän koulun muutostöitä suoritettiin muuttuvan kouluverkon takia. Saimaanharjun koululla ja terveysasemalla jouduttiin uusimaan kiertovesiputkistot putkistosyöpymien takia. Saimaanharjun koulun yhteydessä olevan vanhan eskarirakennuksen lattiat pinnoitettiin uudelleen ja kaikki seinäpinnat maalattiin.

Saimaanrannan venesataman maavalliosuutta korjattiin ja tehtiin venepaikoille uudet portaat. Satamaan tehtiin uusi sähköliittymä ja polttoainetankkauspaiste otettiin yhteyslautan käyttöön.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: PTS suunnitelmat kunnan kohteisiin

Toteuma: Osittain toteutunut: suunnitelmia tehty, järjestelmiä ei ole saatu optimoitua, jotta energiaa olisi säästetty.

Tavoite: Koulujen ulkoalueiden kehittämissuunnitelmat.

Toteuma: Ei toteutunut.

Tavoite: Sähköisen venepaikkarekisterin käyttöönotto

Toteuma: Venepaikkarekisterin käyttöönottoa selvitelty, käyttöönotto budjetoitu 2021

Tavoite: Siivousmitoitus

Toteuma: Toteutunut

Ennakoiduista toimintatuotoista jäätiin jälkeen reilusti. Suurimmat poikkeamat vanhan sairaalan tuotot ja sisäiset toimintatuotot. Toimintamenot budjetoidun mukaiset.

Kunnallistekniikka / vesihuoltolaitos:

Kesällä 2020 tehtiin Ketveleen alueen ja Konstun – jätealaiden väliset viemäriputkien kuvaukset ja puhdistukset. Vanhalta sairaalalta lähtevät putkistot sukitettiin ja korjattiin.

Verkostoissa suoritettu tavanomaisia korjaus- ja huoltotöitä.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Tavoite: Toimiva verkosto, verkostoon pumpattu m³/laskutettu vesi m³.

Toteuma: Ei toteutunut: 163 660 m³ / 120 636 m³, verkostossa ollut vesivuotoa.

Tavoite: Häiriötön vedenjakelu.

Toteuma: Toteutunut

Tavoite: Hulevesiverkostotutkimus

Toteuma: Ei toteutunut

4.2 Taloudelliset tavoitteet

Kunnan talouden säästöohjelman mukaisia toimenpiteitä tavoiteltiin myös vuonna 2020. Eksoten ennakoitua heikompi tulos kuitenkin kasvatti toimintamenoja.

	TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot	2 667 185	2 621 656	98	45528,08
Henkilöstökulut	-7 161 009	-7 175 127	100	14118,14
Palvelujen ostot	-19 072 106	-18 257 365,55	96	-814 740,35
Toimintakulut	-28 271 789	-28 266 171,31	100	-105 617,69
Verotulot	20 106 000	20 262 498,58	101	-156 498,58
Valtionosuudet	7 580 331	8 157 271	108	-576 940
Vuosikate	1 941 422	2 791 793,70	144	-850 371,70
Poistot ja arvonalenemiset	-1 600 000	-1 625 675,54	102	25 675,54
Poistoerän vähennys	92 734	92 734,32	100	-0,32
Tilikauden alijäämä/ylijäämä	434 156	1 258 852,48	290	-824 696,48

Taipalsaaren kunnan tulopuoli muodostuu pääasiassa verotuloista ja valtionosuuksista. Verotulojen toteuma oli 20,3 milj. euroa (talousarviossa 21,0 milj. euroa ja tarkistetussa talousarviossa 20,1 milj. euroa). Verotulot olivat 156 tuhatta euroa suuremmat kuin talousarviossa. Tuloverotuloja kertyi 208 tuhatta euroa enemmän kuin edellisvuonna. Osuus yhteisöveron tuotosta laski 7 tuhatta euroa tilivuodesta 2019. Vuonna 2020 kiinteistöverot laskivat 164 tuhatta euroa. Verotulot laskivat yhteensä 37 tuhatta euroa edellisestä vuodesta. Valtionosuuksien toteuma oli 8,1 milj. euroa. Valtionosuuksissa kasvu edellisvuoteen oli 2,1 milj. euroa. Valtionosuudet kasvoivat koronatukirahoituksesta johtuen edellisvuodesta. Kertymä oli yhteensä 8,1 milj. euroa, eli noin 2,1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019.

Asukasluku laski Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 36 henkilöllä. Asukasmäärä vuoden vaihteessa on 4630 (4666 ed. vuonna) asukasta. Vuonna 2020 syntyneitä oli 29 ja kuolleita 43.

Kunnan 2020 vuosikate per asukas oli 603 euroa (2019 359 euroa ja 2018: 207 euroa). Kunta ei ottanut vuonna 2020 pitkäaikaista lainaa. Kunta lyhensi aiemmin ottamiaan lainoja 1,8 milj. eurolla. Kokonaislainakanta tilinpäätöshetkellä oli 15,5 milj. euroa (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat. Edellisenä vuonna 17,3) eli 3340 (edv. 3740) euroa asukasta kohti. Konsernilainojen määrä oli 24,0 (25,8) milj. euroa eli 5183 (edv. 5528) euroa asukasta kohden.

Kunnan omavaraisuusaste nousi hiukan vuosiin 2018 (27,85%) ja 2019 (29,8 %) verrattuna. Se on nyt 33,6 %, joka voidaan sanallisesti arvioida heikoksi. Kunnan lainakanta väheni 1,8 miljoonalla eurolla. Lainakanta vuoden 2020 tilinpäätöshetkellä oli 15 466 000 euroa. Vuoden 2019 tilinpäätöshetkellä lainakanta oli 17 425 878 euroa ja vuoden 2018 tilinpäätöshetkellä 17 745 645 euroa.

4.2.1 Käyttötalous

Käyttötalouden osalta talousarvio toteutui tehtäväalueittain seuraavasti:

1. Vaalit

	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintamenot		-238,60	-238,60

i. Tilikauden aikana ei ollut vaaleja, Tehtäväalue pysyi taloudellisessa tavoitteessa.

2. Tarkastustoimi

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintamenot -14990		-7074,64	-7915,36

3. Hallintopalvelut

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot 805 740		946 380,81	140 640,81
Toimintamenot -1 363 085		-1425 605,50	-62520,50

4. Tukipalvelut

Ei toimintaa ja kirjanpidollisia tapahtumia tilikauden aikana.

5. Kehittämispalvelut

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot 52400		50 315,49	-2084,51
Toimintamenot -204 418		-238 886,87	-34 468,87

6. *Sosiaali- ja terveystalvet*

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	128 240	130 437	-2197,84
Toimintamenot	-15 827 380	-15 830 733,73	-3353,73

7. *Sivistystalvetuiden hallinto*

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	514 000	447 111,30	66 888,70
Toimintamenot	-819 895	-756 508,14	63386,86

8. *Perusopetus*

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	79 931	144 588,89	64 657,89
Toimintamenot	-4 364 811	-4 258 396	106 415

9. *Varhaiskasvatus*

	TA + muutos	Toteuma	Poikkeama1
Toimintatuotot	316 692	288 689,21	-28 002,79
Toimintamenot	-2 299 654	-2 234 542,33	65 111,67

10. *Kulttuuri ja vapaa-aika*

	TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot	55 403	32 508,49	233	22 894,51
Toimintamenot	-450 953	-419 097,02	100	-31 855,98

11. *Teknisten palveluiden hallinto*

TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot 8 600	9 057,57	36	457,57
Toimintamenot -887 774	-940 206,19	95	52 432,19

12. *Kaavoitus*

TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot 38 827	38 335,60	-491,40
Toimintamenot 123 204	121 938,48	1 265,42

13. *Rakennusvalvonta ja lupapalvelut*

TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot 70 400	82 484,07	108	12 084,07
Toimintamenot -163 614	-155 974,88	104	-7 639,12

14. *Liikenneväylät*

TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot 750	0,00	0	750
Toimintamenot -313 410	-315 142,73	90	1 732,73

15. *Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet*

TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot 1 376 505	1 250 857,83	10	125 647,17
Toimintamenot -2 356 272	-2 346 439,42	101	-9832,58

16. Kunnallistekniikka / vesihuoltolaitos

	TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot	628 563	567 668,41	97	60 894,59
Toimintamenot	-493 395	-444 688,28	94	-48 706,72

Koko kunnan käyttötalous:

	TA + muutos	Toteuma	%	Poikkeama
Toimintatuotot	4 076 051	3 988 455,07	106	87 595,93
Toimintamenot	-29 682 855	-29 495 472,81	95	-187 382,19

4.3 Strategiset tavoitteet

Kuntastrategiaan on koottu yhteen kunnan pitkän tähtäyksen tulevaisuuden tavoitteet. Parhaimmillaan kuntastrategia on sisäistetty erityiseksi tavaksi ajatella, joka heijastuu kunnan arjen toimintaan ja päätöksenteoon. Selkeä ja huolellisesti laadittu kuntastrategia on tärkeä työväline ja tukipilari päätöksenteossa ja arkitoiminnassa. Kunnan strategisen johtamisen tulee olla ajan tasalla, jotta kunta kykenee toimimaan jatkuvasti muuttuvassa ympäristössä ja reagoimaan muutoksiin johdonmukaisesti. Ennalta suunniteltujen ratkaisujen ja valintojen avulla kunta voi ohjata tulevaisuuden kehitystä. Mikäli strateginen johtaminen ei toimi, kunta vain ajautuu muutoksen mukana, sopeuttaen toimintaansa muutokseen. Strategian jalkauttamisessa oli edellisen strategian aikana ongelmia toimintaympäristön taantuman takia. Onnistunut kuntastrategia on kunnalle ensiarvoisen tärkeä työväline. Taipalsaaren päivitettyssä kuntastrategiassa on kolme painopistettä jotka kaikki sisältävät kolme toimenpidealuetta. Painopisteet ovat

- Elinvoimainen
- Taloudellisesti itsenäinen
- Yhteisöllinen

Kuntastrategia on päivitetty ajanjaksolle 2017–2021. Ensimmäinen ohjelma on laadittu syksyllä 2017, joka toimii vuoden 2018 talous- ja toimintasuunnitelman pohjana. Kuntastrategiaa seurataan ja arvioidaan vuosittain. Arviointikriteereitä määritetään ja päivitetään strategiakauden aikana tarpeen mukaan. Kuntastrategia on päivitetty vuonna 2019.

4.3.1 Elinvoimainen

Kolme ensimmäistä strategista toimenpidealuetta liittyvät "Elinvoimainen"-näkökulmaan. Nämä toimenpidealueet ovat:

- Kunnan vetovoimaisuuden markkinointi
- Asumisen ja yrittäjyyden ratkaisut
- Harrastus- ja vapaa-ajan palvelut

Tavoitteiden mittarit ja tavoitetasot ovat:

<i>Mittari:</i>	<i>Tavoitetaso:</i>
Sähköinen palvelukysely kuntalaisille joka toinen vuosi.	Hyvät tulokset, nousujohteinen kehitys.
uudet ennaltaehkäisevät toimenpiteet palveluissa.	Toteuma vuosittain, nousujohteinen kehitys.
Uudet sähköiset palvelut.	Toteuma vuosittain, nousujohteinen kehitys.

4.3.2 Taloudellisesti itsenäinen

Taipalsaaren kuntastrategian kohtaan

Taloudellisesti itsenäinen toimenpidealueet ovat:

- Tasapainoinen talous ja talousjohtaminen
- Pitkjänteinen investointien suunnittelu
- Henkilöstövoimavarajohtaminen

<i>Mittari:</i>	<i>Tavoitetaso:</i>	<i>Toteuma:</i>
Asukasluvun kehitys (netto)	+30 asukasta per vuosi	Ei toteutunut
Työttömyysaste, % työvoimasta	Alle 7,5 %	Ei toteutunut
Vuosikate, % poistoista	Vuosikate 100 % poistoista	Toteutui

Lainanhoitokate	Vähintään 2 (1=huono, 1-2=tyydyttävä, yli 2= hyvä	Ei toteutunut (1,50)
Nettokustannusten kehitys, € / asukas	nettokustannusten kehitys alle valtakunnallisen tason.	Vuoden 2019 tilasto saatavissa sen mukaan toteutui

Tavoitteiden arviointi mittareiden avulla:

1. Asukasluvun kehitys.

Taipalsaaren asukasluku laski vuonna 2020 36 henkilöllä edellisestä vuodesta.

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Asukasluku	4855	4840	4826	4768	4815	4826	4776	4715	4666
Muutos ed. vuoteen	-56	-15	-14	-28	17	11	-50	-61	49
Vuosi	2020	2021							
Asukasluku	4630								
Muutos ed.	-36								

Tarkastuslautakunnan mielestä Taipalsaaren vetovoimaisuuteen liittyvät tekijät ovat tässä avainasemassa, joten ne olisi hyvä pitää mielessä kaikessa päätöksenteossa. Lautakunta kokee, että riittävä asukas pohja on merkittävä tekijä Taipalsaaren itsenäisyyden kannalta. Tämä seikka on osa päivitettyä kuntastrategiaa. Asukasluvun selkeä lasku on lautakunnan mielestä huolestuttavaa.

2. Työttömyysaste, % työvoimasta.

Työttömyysaste Taipalsaarella vuoden 2020 lopulla oli 7,6 %, joka hieman ylittää tavoitetason 7,5 %. Työttömyysasteen laskemiseksi on Taipalsaaren kunnassa perustettu työllistämisyksikkö joka aloitti toimintansa 13.2.2017.

3. Vuosikate, % poistoista.

Vuonna 2020 oli vuosikate 150,7 % poistoista. (2019 vuosikate oli 100,5 % poistoista, 2018 vuosikate oli 47,40 % ja v.2017 8,24 %). Tunnusluku kuvaa tulo- ja meno-eroa riittävyttä. Kun vuosikate ylittää poistojen määrän, on tulo- ja meno-ero positiivinen.

Vuonna 2020 poistojen määrä oli 1,63 miljoonaa euroa.

4. *Lainanhoitokate* kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Vuonna 2020 Taipalsaaren lainanhoitokate oli 1,50 (v 2019 0,85, v 2018 0,50 ja v 2017 0,20).

4.3.3 Yhteisöllinen

Seuraavat strategiset toimenpidealueet "yhteisöllinen" kohtaan ovat:

- Kuntalaisten osallistaminen
- Kunnassa järjestettävät tapahtumat
- Asiointi- ja kohtaamispaikat

Tavoitteiden mittaristo:

<i>Mittari:</i>	<i>Tavoitetaso:</i>	<i>Toteuma:</i>
Uusien asuinrakennusten rakennuslupien määrä	Vähintään 30 per vuosi	ei toteutunut
Yhteiseen omaisuuteen kohdistuneen ilkeiden määrä	Vahinkoilmoitusten lukumäärä vähenee	ei tiedossa
Ympäristöhankkeisiin osallistuminen	Vähintään 1 meneillään oleva hanke per vuosi	toteutui Kutila
Eri yhteisöjen järjestämien tapahtumien määrän kehitys	Nousujohteinen kehitys	ei toteutunut (korona)

Taipalsaari on jatkanut yhteistyötä ympäristöhankkeissa, esim. Pien-Saimaan kunnostaminen. Tarkastuslautakunta kokee, että erilaisiin ympäristöhankkeisiin osallistuminen on erittäin tärkeää, niin ympäröivän luonnon kuin Taipalsaaren imagon vuoksi.

Tavoitteiden mittaristo:

<i>Mittari:</i>	<i>Tavoitetaso:</i>
Sähköinen henkilöstökysely joka toinen vuosi	Hyvät tulokset, positiivinen kehitys
Kunnan kotisivujen kautta toteutetut kyselyt	Hyvät tulokset, positiivinen kehitys

Strategian jalkautuksen
onnistuminen

Tarkastuslautakunta arvioi strategian toteutuvan
kunnan toiminnassa

5. Muut havainnot

5.1 Investoinnit

Vuoden 2020 merkittävimpiä investointihankkeita olivat kouluverkko uudistuksen johdosta tehdyt remontit kirkonkylän ja Saimaanharjun koululla. Katujen päällystetöitä tehtiin Saimaanharjulla sekä Konstussa.

Vuoden 2020 investointimenot olivat kohtuullisella tasolla edellisvuosiin verrattuna, nettoinvestointien ollessa 556 201 euroa. Vuonna 2019 taso oli 847 287 euroa.

Muita suunniteltuja/ toteutuneita hankkeita v.2020 olivat

- Pappilanniemen venesataman rakentamista suunniteltiin ja investointi vuodelta 2020 hylättiin kohonneiden kustannusten vuoksi. Toteutus siirrettiin vuodelle 2021.

-Kutilan kanavahanketta suunniteltiin koko vuosi.

-Geopark toiminnassa ollaan oltu mukana ja kehitetty alueita.

-Konstunrannan asemakaava käynnistettiin uudelleen ja tarkastelu aluetta laajennettiin vanhan sairaalan alueelle

-Taajamayleiskaavan luonnosvaihdetta valmisteltiin. Kaavan lopullinen hyväksyntä lienee vuonna 2022.

-Jänkäsalon ja Kattelusaaren yleiskaavaluonnosta valmisteltiin.

-Satama-alueen ja Jauhialantien asemakaavat valmistuivat.

5.2 Kuntakonserni

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhteisöt ovat Kiinteistöosakeyhtiö KOY Taipalsaaren Asunnot ja Taipalsaaren Lämpö Oy sekä konserniin kuuluvat kuntayhtymät. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Saimaan Kuitu Oy.

Kuntayhtymistä Taipalsaaren osuudet ovat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä 2,82 %, Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymästä 1,58 % ja Etelä-Karjalan liitosta 3,24 %.

Kunnan muita osakkuusyhteisöjä (omistus 20 - 50 %) ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tällaisia osakkuusyhteisöjä ovat Asunto-osakeyhtiö AOy Saimaanharjun Kuhatie sekä Kiinteistö Oy Taipalsaaren Liikekeskus.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot

Taipalsaaren kunta omistaa Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot koko osakekannan. Tilikausi oli kiinteistöosakeyhtiön 23. toimintavuosi.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ei tavoittele voittoa, eikä sille ole omistajan taholta annettu mahdollisen voiton tulouttamisvelvoitetta.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren asunnot liikevaihto oli 932.021,18 euroa. Liikevaihto on laskenut hiukan edellisestä vuodesta, muutoin talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti. Tilikauden voitto oli 54.152,58 euroa.

Taipalsaaren Lämpö Oy

Taipalsaaren kunta omistaa Taipalsaaren Lämpö Oy:n koko osakekannan.

Tilikausi oli yhtiön 6. toimintavuosi. Yhtiön toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on Taipalsaaren kolme erillistä verkostotaajamaa: Kirkonkylä, Saimaanharju - Konstun alue ja Kuivaketvele. Yhteistyökumppani Adven Oy rakensi Konstuun hakevoimalan, joka otettiin käyttöön vuoden 2020 syksyllä ja alkoi tuottaa kaukolämpöä Saimaanharju-Konstu -alueelle.

Ohjeistuksen mukaan pysyvän maksukyvyttömyyden uhka on välitön, kun yrityksen liiketulos on negatiivinen ja omavaraisuusaste alle 10 %. Vuonna 2019 on omistaja lisännyt omaa vapaata pääomaa konvertoimalla keskinäisen lainan omaan vapaaseen pääomaan. Vuoden 2021 tuloksen odotetaan olevan positiivinen investoinneista huolimatta.

Taipalsaaren Lämpö Oy:n laatiman riskienhallintakartoituksen tuloksena yhtiön merkittävimmät riskit ovat verkostorakenteesta johtuvien hävikkien kasvaminen, rahoituskulujen ja lainakorkojen muutokset, asiakkaiden maksukyky ja pysyvyys asiakkaina, kiinteistöjen ja verkostojen ylläpidon kustannukset ja onnettomuudet kuten mm. tulipalot.

Kunnanvaltuuston asettamana tavoitteena oli, että yhtiön on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea. Taipalsaaren Lämpö Oy saavutti kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Eksote)

Eksoten vuoden 2020 tilikauden alijäämä oli 28,3 milj. euroa johtuen pääosin palkkaharmonisointikiistan jälkikustannuksesta noin 30 milj. euroa.

Eksoten taseessa on vuoden 2020 lopussa alijäämää yhteensä 44,2 milj. euroa. Kun huomioidaan hyödynnettävissä oleva poistoero 4,1 milj. euroa, on katettavaa alijäämä yhteensä 40,1 milj. euroa, minkä kunnat ovat tilinpäätöksissään pakollisina varauksina ottaneet tilinpäätöksissään vuosina 2020 ja aiemmin omaa tulostaan pienentävinä varauksina ottaneet huomioon kukin maksuosuutensa määrillä. Taipalsaaren kunnan maksosuudet yllä olevista luvuista on noin 2,82 %.

Saimaan Kuitu Oy.

Saimaan Kuitu Oy:n neljäs tilikausi oli 1.1.2020 - 31.12.2020. Yhtiön liikevaihto oli 443 t€ (edellisenä vuonna 357 t€) ja tilikauden tappio oli 17 tuhatta euroa (edellisenä vuonna -218 t€). Liikevaihto muodostuu kuitujen vuokrauksesta ja muusta myynnistä.

Yhtiön investoinnit valokuituverkkoihin olivat vuonna 2019 yhteensä 3,6 milj. euroa. Investoinneista Taipalsaaren valokuituverkon rakentamiseen kohdentui 1,0 milj. euroa (Taipalsaari ja Suuri Jänkäsalo -hankkeet. edv. 0,9 milj, euroa). Yhtiön korolliset velat olivat 31.12.2020 yhteensä 1,8 milj. euroa (edv. 2,1 milj.€). Yhtiöllä on verkonrakennuslainoja jäljellä 524 846 euroa (edv. 662.190 t€. Jäljellä kaksi lainaa, joissa on Taipalsaaren kunnan takaus). Tilinpäätöshetkellä siirtokelpoiset liittymämaksut on yhteensä 4,3 milj. euroa (edv. 4,0 M€). Saimaan Kuidun tilikauden lopun toteutunut liittymämäärä oli 2719.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, asetetut tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintaa ohjaava säädöspohja strategian ja talousarvion ohella perustuu hallintosääntöön, konserniohjeeseen sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen. Ohjeistus on riittävää.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kunnanhallituksen edustajilla yhtiön hallituksessa on raportointivelvoite kunnanhallitukselle yhtiön talouden kehittymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Kunnanjohtaja on esittänyt kunnanhallituksen toimintaohjeet joko suoraan neuvotteluissa yhteisöjen kokouksissa sekä toimitusjohtajille tai osallistumalla hallitusten kokouksiin ja vähintään kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa yhtiöiden yhtiökokouksessa. Kunnan yhtiöt ovat vuoden aikana kysyneet useita kertoja kunnanhallitukselta kunnan omistajaohjausnäkemystä ajankohtaisiin kysymyksiin.

Konsernitavoitteiden asettaminen ja arviointi

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuosittaiset tavoitteet yhtiölle ja seuraa niitä puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiön edustajat esittelivät säännöllisesti toimintaa kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Esittelyjen yhteydessä valtuutetuilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä sekä saada tietoja toiminnasta ja taloudesta. Samalla on seurattu tytäryhtiöiden tuloksellisuutta ja taloudellisen aseman kehittymistä. Näistä on myös järjestetty erillisiä kunnanhallituksen kokouksiin liittyviä infotilaisuuksia, joissa on annettu kunnanhallituksen suoraa ohjeistusta toiminnan ja talouden kehittämiseksi.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Käytännössä konsernivalvonta on yhteisöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, tietojen vaihtoa ja raportoinnin seuraamista. Yhteisöjen ja yhtiöiden asioita käsitellään säännöllisesti kunnanhallituksessa ja annetaan kunnan kanta kulloinkin käsiteltävään asiaan. Suurimpana sopimusasiana vuosittain on Eksoten palvelusopimus ja siihen liittyvät kysymykset. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin Eksoten uusi perussopimus hyväksyttiin 1.1.2020 alkaen. Kehitettävänä osa-alueena konserniohjauksen näkökulmasta nähdään kokonaisuuden kannalta toiminnan dokumentointia läpi vuoden kaikilla tasoilla. Dokumentointi on myös voitava koota yhteen kokoomaan, jota voidaan tarkastella kokonaisuuden näkökulmasta. Tätä varten on syytä valmistella erillinen ja uudistettu dokumentaatiomalli ja sen tarkennettu hallinnointimalli.

6. Yhteenveto

Kunnan taseessa on vuoden 2020 jälkeen ylijäämää 511 042 euroa. Edellisten vuosien miinusvoittainen kierre on siis saatu käännettyä positiiviseksi. Jatkossa onkin tärkeää pysyä kurssissa ja jatkaa järkevien investointien tekemistä, sekä välttää kaikin keinoin alijäämäistä tilinpäätöstä tulevina vuosina.

Rakenteelliset muutokset sekä säästötoimenpiteet toivat ainakin osittain haluttua tulosta. Varmasti varsinaisten sopeuttamistoimenpiteiden sivuvaikutuksena oli koko kunnan tasolla kaiken ylimääräisen karsiminen, sekä toimintojen optimointi. Konserniyhtiöiden osalla on syytä muistuttaa mahdollisesta kriisikunta-arviointimenettelystä, jossa mittausjakson pituus on, muusta kuntatoiminnan neljästä vuodesta poiketen, vain kaksi vuotta.

Tarkastuslautakunta on hieman huolissaan siitä, että onko kahden alakoulun malli tarpeeksi kestävä tulevaisuutta ajatellen, mikäli kunnan lapsimäärä kääntyykin nousujohteiseksi. Kirkonkylän alakoulun tilojen riittävyys sekä oppilaiden että henkilökunnan käyttöön tulee arvioida huolellisesti, jotta voidaan taata rauhallinen oppimisympäristö lapsille, sekä hyvä työympäristö kunnan henkilökunnalle.

Tarkastuslautakunta on huolissaan kunnan viestinnän ja ulkoisen markkinoinnin tilasta. Esimerkiksi Pappilanniemen tonttien myynti on tyrehtynyt lähes täysin. Vastaavien isojen kaavoitusprojektien kohdalla myynnin, viestinnän ja markkinoinnin roolin tulee olla suurempi.

Koronavuosi 2020 hankaloitti kunnan eri toimialojen ihmisten työtä ensi alkuun paljonkin ennen kuin etätyökalut saatiin toimimaan. Uudet toimintamallit kuitenkin omaksuttiin käyttöön ja vuodesta selvittiin hienosti. Tuona aikana opittiin uusia tapoja tehdä töitä. Koululaisten etäopiskelu onnistui siinä mielessä hyvin, ettei kukaan jäänyt ulkopuoliseksi ja tavoittamatta. Kokemus on ollut varmasti opettavainen niin kunnan henkilöstölle kuin koululaisillekin, ja uusien työtapojen valjastaminen jatkokäyttöön on tulevaisuudessa helpompaa. Mahdollista on myös käyttää nyt opittuja työtapoja luovemmin, eikä ainoastaan pakon sanelemana.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan työntekijöitä, virkamiehiä, luottamushenkilöitä sekä kuntalaisia yhteistyöstä vuonna 2020.

7. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tilintarkastuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

8. Allekirjoitukset

Taipalsaari 8.6.2021

Pj, Turo Haapamäki

Vpj, Maiju Alve

Leo Peuha

Esa Lähteenaro